

KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN EN KATI İFADESİ;

TÖRE CİNAYETLERİ

Ellerindeki pankartlarla adliye önüne gelen kadınlar, Güldane, Tören olayında suçlu olduğu iddia edilen kişileri cezalandırılmasını istedikler.

Bu yıl kutlayacak '8 Mart'ımız yok

Bir toplulukta, bir yöre halkında bireylerin uymayla yükümlü oldukları ya da uymaya zorlandıkları davranış kalıplarının ve tutumlarının tümünü içine alan töreler, özellikle geleneksel kesimde ve kırsal alandaki etkinliğiyle dikkati çeker. Törelere aykırı sayılan davranışları sergileyen bireyler, yasaların yargılamasına zaman bırakmadan çoğu zaman bağışlanamaz bir tutumla, bu tür durumlar için toplumca belirlenmiş olan cezalara çarptırılır.

Toplumdaki, gelenek, görenek, örf ve adetler, değer yargıları ve kurallar, kişinin davranışlarını belirleyen temel etkenlerdir. Ülkemizde namus ve şeref kavramına ilişkin pek çok değer yargısı bulunmakta, bu kavrama ait değer ve tutumlar kimi toplumsal katmanlarda derinliğine yaşamaktadır. Kültürün başat değerleri olarak karşımıza çıkan örf, adet, gelenek, görenek ve töreler sosyal normların parçalarıdır ve bunlar yasaklanmış örüntülerin neler olduğuna dikkat çeker, onaylanmayan davranışı engeller, suçluluk ve utanç gibi duygularının kolaylıkla anlaşılabilmesini sağlarlar.

Cinsel kimliğe ve cinsel yaşama ilişkin değerler ve bu değerler etrafında oluşan cinsiyet rolleri kültürden kültüre farklılık gösterdiği gibi kadının ve erkeğin cinselliğine atfedilen değerler, aynı kültür içinde de farklı yaptırım derecelerine sahip olup, farklı yorumlanabilirler.

Bugün ülkemizde töre cinayetlerinin işlendiğini biliyoruz. Gazetelerde bekaretini koruyamadığı için öldürülen, tecavüzcüsüyle evlenmek zorunda bırakılan kız çocuklarının, evlendiği gece bakire çıkmadığı için ailesine teslim edilen ve namusunu koruyamadığı, soyuna leke sürdüğü için, lekelenen namusun temizlenmesi amacıyla töre cinayetlerine kurban giden bir çok kadının haberlerini okumaktayız.

İçerisinde pek çok değer yargısını barındıran, pek çok toplumda insanların yaşam sınırlarını çizen ve çoğu topluluğun yaşamı idame ettirme amacı olarak beliren namus kavramının kültürden kültüre ve aynı kültür içinde değişen pek çok anlamı ve yorumu vardır. Namus kavramının içeriği son derece katı kurallar şeklinde karşımıza çıkan cinsel davranışa ilişkin gelenek ve göreneklerden kaynaklanır. Bu alanda ilk kural; cinsel saflık ve sakınmadır. Cinsel temizliği korumak kadına düşen bir yükümlülüktür ve sakınma her iki cinsin görevidir. Kadının namusu, saflığını evlenmeden önce herkese karşı koruması, evlendikten sonra, cinselliğini yalnızca kocasına sunmasıyla sağlanır. Bunun dışındaki her cinsel eylem namussuzcadır. (Ergil, 1980: 188-189).

Kadının ve erkeğin cinsel kimliği çevresinde oluşmuş roller ve değerler, bize kadınların ve erkeklerin oldukça farklı ahlak anlayışına maruz kaldıklarını gösterir. Cinsiyet rolleri ve cinsiyet farklılaşması üzerine yapılan sosyolojik, sosyal antropolojik araştırmalar göstermektedir ki töreler, kadının özgürlüğünü cinsiyetinden ötürü kısıtlamakta, erkeğe tanıdığı olanakları tanımamaktadır. Özellikle geleneksel kültürlerde, geçmişten günümüze süregelen, değişmeye ve değişime karşı direnen kurallar olan töreler, ataerkil ve feodal ilişkilerin sürdüğü değişime kapalı kültürlerde, aile meclisinde alınan kararlarla yaptırım gücü insana yönelik en ağır şekilde ifadesini bulur.

